

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 6. Septem evagationum remedia sigillatim enumerantur. Evagationes involuntarias nullum orationi detrimentum inferre.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

704 DE DISCIPLINA PSALLENDI.
la valeat arte pertransiri. Vidit (e) Ezechiel Propheta
aquas descendentes in templum, dicitque se per eas
traductum primo usque ad talos, deinde usque ad ge-
nua, postea usque ad renes, tandem intumuerunt aquæ
in modum torrentis, qui non potest transvadari. Tem-
plum Dei sumus nos, porrò aquæ evagationes sunt: si
eis in principio non obviamus, væ nobis, quia impe-
tuosis vorticibus sepultos dæmonibus tradent sine ullo
orationis fructu illudendos. Suprascriptæ autem evaga-
tiones, vel sunt voluntariæ, & culpabiles: vel sic di-
vina disponente clementia, orantis mentem afficiunt,
ut discamus non altum sapere, sed timere, sicut scrip-
tum est, *Bonum mihi quia humiliasti me, ut discam justi-
ficationes tuas*: vel sunt immissiones per Angelos malos,
quibus hostili fraude decipimur: vel naturaliter ani-
mo ingeruntur ob naturæ imbecillitatem, sine ulla cul-
pa & consensu. Sed jam videamus quæ sint earum
remedia, & curationes.

§. VI.

*Septem evagationum remedia sigillatim enumerantur. Eva-
gationes involuntarias nullam orationi detrimentum inferre.*

I. **P**rimum evagationis remedium est, cum quis
se distractum animadvertit, divinæ præsentia
memoriam innovare, ipsumque imaginari objurgan-
tem & dicentem; *Discede à me qui operaris iniqui-
tatem, festivitates tuas odivit anima mea, factæ sùnt
mihi molestæ. Ut quid cogitas malum in corde tuo?
An ignoras quod se aufert spiritus à cogitationibus
quæ sunt sine intellectu?* Vir admirabilis Joannes (a)
Climacus nil efficacius ad attentè orandum existimat
quam formam rei judicis astantis assumere. Si unquam,
ait, visibili judici obnoxius fuisti, non tibi alia forma

e Ezech. c. 47. a Clim. gr. 18,

jam

jam opus erit quam imitari debeas, dum orationi insistis. Quod si neque reus exticisti, neque alios examinari perpexisti, vel ex infirmorum precibus, quas medicis cum secandi vel urendi sunt fundunt, huiusmodi aliquid addisce. (b) Idem alibi. Memoria, inquit, æterni ignis tecum singulis noctibus dormiat, tecumque evigilet, nec unquam tempore Psalmodiæ dominabitur tibi negligentia. Considera quoque Dei patientiam in tuis distractionibus tolerandis, & cave ne eum amplius irrites, sed dic ei cum Propheta, (c) *Quoniam tu Domine suavis, & mitis es, & multa misericordia, & verax: letifica animam servi tui, quoniam ad te Domine animam meam levavi.*

Alterum remedium est duriori investiva seipsum arguere, his vel huiusmodi verbis, quibus in simili casu sanctus Paphnutius usus fuisse dicitur. Quid agis o pretiosissima, & Deo digna anima, ut cœlestibus relictis terrenis occuperis? Væ tibi miseræ, quia sub conspectu Dei & Angelorum ludibrium diaboli facta es fructum orationis amittens. Viderunt te hostes, & deriserunt Sabbata tua, & plauserunt super te manibus suis. Cleanthes Assius adolescenti cuidam differens, cum sibi videretur parum attentus, rogavit an sentiret: illo affirmante, Cur igitur, inquit, ego non sentio te sentire? (d) Sic dæmones, cum nullum attentionis signum exterius vident, planè sentiunt orantem non sentire.

Tertium remedium præservativum, est ante ingressum templi vel oratorii omnem cogitationum extranearum sarcinam deponere, eo modo quo Guillelmus Abbas auctor libelli de Amore Dei inter opera Bernardi utebatur. Intentiones, cogitationes voluntates, affectiones, & omnia interiora mea venite, ascendamus in montem ubi Dominus videt, & videtur. Curæ, sollicitudines, anxietates, labores, pœnæ, servitutes expectate me hic

b Idem gr. 7. c Ps. 85. d Diog. Laërtius lib. 7.

cum asino corpore isto, donec ego cum puero, ratio scilicet cum intelligentia usque illuc properantes, postquam adoraverimus, revertamur ad vos. Ad idem nos hortatur Eucherius Lugdunensis sermone in illud Evangelii, Oportet semper orare: Intraturus aedes sacras toris primum deponere graves curarum catenas, & absoluto corde absolvendus ingredi. Sanctus Adelhardus Abbas, ut narrat in ejus vita Paschasius Ratbertus, cum ad divinum intrabat Officium, mox omnes cogitationes, & causas rerum temporalium ante ostium reponerat, & secum totus ingrediebatur, ut totus Deo, ac sibi adesset. Eodem remedio quidam Monachus apud Joannem Climacum gradu quarto utebatur.

Quartum signis quibusdam externis constat, quæ phantasiâ excitant & errantem in viam reducunt: qualia sunt carnem unguibus stringere, digitos contorquere, pectus percutere, & dicere cum Publicano (e): *Deus propitius esto mihi peccatori*: orare cum (f) Ezechia: *Domine vim patior, responde pro me*, vel cum sancta (g) Judith *Confirma me Deus in hac hora*. Juerit etiam ad lacrymas & singultus interruptæ orationis vindices confugere, & fragilitatem suam ex vitiorum multitudine prodeuntem deflere, ob eamque causam se indignum attentione & colloquio Dei judicare: hæc enim humilitas expellit adversarium, & supernum accersit auxilium.

Quintum est, certis punctis, objectis, & meditationibus ad tertium attentionis modum pertinentibus mentem ad Deum jugiter elevare: quæ quidem puncta ex vita, & passione Christi aliisque mysteriis fidei desumi debent, de qua re agit diffusè Joannes Maburnus in Roseto exercitiorum spiritualium in Directorio horarum Canoniarum. Sextum ex frequenti, & sæpius renovata actuali intentione procedit, ut si initio cujusque Psalmi, vel quoties situs corporis in cho-

e Luc. 18. 13. f. Isai. 38. 14. g. Judith. 13. 9.

to mutatur, ferventius psallere, & diligentius attendere proponamus.

II. Septimum tandem, atque efficacissimum remedium, est ipsas quascunque involuntarias evagationes, quæ nolentibus, nihilque cooperantibus adveniunt, parvipendere, neque ob eas expellendas nimia sollicitudine, quæ capitis dolorem pariat, laborare. Quid enim perturbaris, si cum sis homo, id pateris, quod humanum est, quod fortissimi quique experti sunt? Sed vereor, inquis, ne tam multæ evagationes immundam reddant animam meam in conspectu Dei. Sanè illic trepidas timore, ubi non est timor. Audi (b) Principem Theologorum: In spiritu, & veritate orat, qui ex instinctu spiritus ad orandum accedit, etiam si ex infirmitate mens postmodum evagetur. Mens enim humana propter infirmitatem naturæ diu stare in alto non potest, quia pondere infirmitatis deprimitur anima ad inferiora: Evagatio verò mentis, quæ fit præter propositum, orationis fructum non tollit. Audi Magnum (i) Basilium: Si debilitatus à peccato fixè nequis orare, quantumcunque potes te ipsum cohibeas, & Deus ignoscit, eo quod non ex negligentia, sed ex fragilitate non potes, ut oportet, assistere coram eo. Audi denique Scripturam: (k) *Quomodo miseretur pater filiorum, misertus est Dominus timentibus se, quoniam ipse cognovit signentum nostrum: recordatus est, quoniam pulvis sumus.* Sed forsitan meritoria non erit talis oratio? Nihil minus. Nam ut concludit Doctor Angelicus, ad meritum non requiritur ex necessitate, quod attentio adsit orationi per totum, sed vis primæ intentionis reddit totam orationem meritoriam: quamvis ad novi meriti incrementum actualis intentio sit necessaria, ut supra ostensum est. Ego autem amplius dico. Mentis distractio præter voluntatem orantis eveniens, non solum orationis salutare effectus non tollit, imò ple-

b Thom. 2. 2. q. 83. art. 1. i Basile serm. de orando Deum. k Psal. 102.

rumque ob continuam luctam, ob cognitionem, & depressionem sui auget meritum, duplicat coronam. Beata Virgo Maria apud *l* Blosium in Monili spirituali S. Brigittæ dixisse fertur; Quacunque tentatione pulseris inter orandum, persiste in bona voluntate, & conatu sancto, sicut commodè potes, quia desiderium, & conatus tuus pius reputabitur pro effectu orationis. Etiam si pravas, ac sordidas cogitationes, quæ cordi tuo incidunt, ejicere non poteris, tamen pro illo conatu coronam in cælo recipies: ita tibi proderit illa molestia, modò non consentias tentationi, & tibi displiceat quod indecens est. Hæc de attentione, quæ ad intellectum peruenit, nunc voluntas devotionis fervore excitanda est.

§. VII.

Quid sit devotio, quæ ejus effectus, & efficacia. Tum novem documenta ingeruntur ad eam comparandam, & conservandam.

I. **D**evotionem à verbo *devoceo* deduxere Latini, quod destinare, consecrare, vel dedicare significat. Virgilius, Quorum se devovet aris. Priscianus, Tibi devoceo hoc opus. Suetonius in Cæsare; Devotissimos sibi milites reddidit. Legimus, & devotorium carmen apud Livium, & Macrobius, quale fuit illud Deciorum, qui se pro patria devoverunt. Sed quocunque sensu hac olim voce uterentur Latini, jam ex usu Christianorum profano vocabulo sanctitas, & veneratio accessit, sumiturque devotio pro peculiari quadam propensione animi ad Deum, & res divinas. (*a*) Auctor libri de spiritu, & anima inter opera Augustini, Devotio, inquit, est pius, & humilis affectus in Deum: humilis ex conscientia infirmitatis

l Blos. Monil. c. 3. *a* de spiritu, & anima cap. 5